

Kedves Kutatótársak, a Magyar Tudományos Akadémia Új Doktorai!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ahogy hallottuk Elnök Úr ünnepi beszédében, felkerültek a székház épületére a szfinxek, amelyek feladata a mitológia szerint, hogy óvják az épületet, jelen esetben védjék a tudomány templomát. A védelem természetes emberi reakció, óvjuk házastársunkat, gyermekeinket, otthonunkat, kultúránkat, környezetünket, nyelvünket és a tudomány tisztaságát is. Elnézem a nappalinkban épített, erdélyi, kalotaszegi kályhát, Györe Emília keramikusművész gyönyörű alkotását. A kályhacsempék közepén a feltörekvő, tulipánt formázó életfa, alatta a földi, felette az égi vizek hullámai. Éltető vizet kap alulról és felülről is – az élet, a termékenység és a nyitottság jelképe. És mellette két madár. Ha egymás felé fordulnának a szerelem juthatna róluk eszünkbe, de a madarak kifelé fordulva védik mindazt, ami igazán fontos. Mindent, amit az életfa szimbolizál. Mindenki eldöntheti: számára mit is jelent.

Ahogy bejöttek az MTA épületébe, átlépték az idővonalat, amely az elmúlt 200 év eseményeinek és korábbi akadémikusainknak állít emléket. Az 1942-es kő például Márai Sándornak. Őt idézem:

„Valahányszor hajsztát és támadásokat indítottak ellenem, – s egy írói pálya során ezek a hajszták elkerülhetetlenül ismétlődnek, néha életveszélyes fordulatokkal – tapasztaltam, hogy a megtámadott író semmiféle külső segítség nem védheti meg. Sem a hatalom, sem a bíróság, sem a pályatársak segítsége, még a jóindulatú emberek önkéntes felbuzdulása és a tapasztaltak bölcsessége sem. Az író egy-egyedül csak művei védik. Még csak nem is művei minősége, mely mindig egyenetlen, hanem a szándék, mely egy írói élet munkáján átvilágít. Ez a rejtélyes sugár és erő, mely valamilyen – viszonylagos – sérthetlenséget ad az írónak. Az író csak abban bukhat el, ha bizonyítani tudja, hogy munkájának szándéka nem

őszinte. Akkor az író és műve harakirit követnek el. Minden más nem számít sokat: a vád sem, a védelem sem.”

Kedves Új Doktorok, kedves Barátaim!

A fenti idézetben az „író” cserélhetjük „kutatóra”, „tudósra” vagy akár „kiművelt emberfőre”. Márai szavai világos üzenetet közvetítenek: mi is az, ami biztonságot ad, mit is szimbolizálhatnak a védelmező madarak az életfa két oldalán? Márai két dolgot ír: az egyik a „mű”, azaz a teljesítmény vagy inkább maga az elvégzett munka; a másik a tisztességes, becsületes szándék. Milyen érdekes, hogy korának egyik legnagyobb és legelismertebb írója, akinek minden mondata tökéletesre van csiszolva, előbbre teszi a tisztességet, mint a minőséget. Így van ez a tudományban is. A becstelenség a legszebb eredményeket is semmissé teszi. És talán az is fontos, hogy nem az különbözteti meg a tudományt az áltudománytól, hogy feltétlenül igaza van, hanem hogy a tudomány eszköztárát használja. Hogy lehet vitatni, ellenőrizni, adott esetben cáfolni is.

Önök elkészítették művüket, megvitatták azt a tudományos közösséggel, elhelyezték eredményeiket a nemzetközi szakirodalomban, munkásságuk mindenki számára nyomon követhető az MTMT-ben. Kívánom, hogy tisztességes munkájuk kellő védelmet adjon Önöknek további szakmai életútjukon.

Hiszek abban, hogy a tudományos elmélyedés nemcsak a szakmai ismereteket bővíti, hanem a világ tágabb befogadásához is közelebb vihet, nyitottságot kölcsönöz. Talán ezáltal egyre több tartalmat nyerhet, egyre gazdagodhat a korábban említett életfa.

És hadd terjesszem ki a jókívánságokat a munkatársaikra is, mentoraikra és tanítványaikra, akiknek fontos szerepük volt abban, hogy ide eljutottak. És hadd gratuláljak szeretteiknek is, akik talán komoly áldozatokat hoztak az Önök szakmai sikerei érdekében, és most Önökkel együtt örülhetnek.

Hölgyeim és Uraim, mindnyájuknak gratulálok, és további sikereket kívánok!